

Апстрактно

Оваа лекција се фокусира на распространетоста на „лажните вести“ во денешниот дигитален свет и ја појаснува разликата меѓу мисинформација (ненамерно неточна информација) и дезинформација (намерно лажно создадена содржина). Преку анализа на примери од реалниот свет, учениците учат како да ги препознаат карактеристиките на манипулативните медиуми и вежбаат користење алатки за проверка или разоткривање на сомнителни тврдења. Лекцијата ја нагласува важноста од информираност и критичко ангажирање во онлајн просторот.

Онлајн образовни ресурси

- Лекција за лажни вести од онлајн курсот на Moodle
- Квиз за лажни вести од онлајн курсот на Moodle
- Веб-страници за проверка на факти (на пр. Faktograf, Raskrikavanje)
- Алатки за обратно пребарување на слики (Google Reverse Image Search, TinEye)

Клучни зборови

Лажни вести, дезинформации, мисинформации, проверка на факти, медиумска писменост, критичко размислување

Цел на лекцијата

- Да се дефинираат „лажни вести“, дезинформации и мисинформации, и да се појасни како се разликуваат.
- Да им се помогне на учениците да развијат практични вештини за препознавање и разоткривање на манипулативни или лажни информации.
- Да се нагласат реалните последици од ширењето на непроверени тврдења.

Резултат на лекцијата

До крајот на оваа лекција, учениците ќе можат да:

- Ги идентификуваат клучните разлики помеѓу мисинформации и дезинформации.
- Препознаат вообичаени предупредувачки знаци на лажни вести.
- Применат основни алатки за верификација за да ја оценат кредибилноста на новинарските приказни.
- Размислат за етичките импликации од споделувањето на непроверени информации.

Процес на имплементација на лекцијата

мин. 1 - 5 : Вовед

- Активност: Замолете ги учениците да се присетат на некоја „шокантна“ или „неверојатна“ вест на која неодамна наишле на социјалните медиуми. Дали ја проверија пред да поверуваат во неа или да ја споделат?
- Дискусија: Накратко истражете колку е лесно да се најде на изненадувачки приказни онлајн, но да не се провери нивната автентичност.

мин. 6 - 20: Заедничко учење

- Презентација во која се воведуваат клучните дефиниции како што се лажни вести, дезинформации и мисинформации
- Групна дискусија во која се истражуваат причините за создавање или ширење лажни вести (финансиска добивка, политички агенди или обични грешки) и како тие можат да се разоткријат
- Прикажете кратки регионални примери на дезинформации и мисинформации

мин. 21 - 50: Практична примена

- Активност: „Вистинито или лажно?“
 - Обезбедете примери од новинарски статии (некои веродостојни, некои лажни) на мали групи ученици.
 - Учениците ги анализираат примерите користејќи водечки прашања: Дали изворот е реномиран? Дали има очигледни предупредувачки знаци во насловите или сликите?
 - Нека ги категоризираат како: веројатно вистинито, веројатно лажно или неизвесно.
- Демонстрација на алатка: Прикажете како се користи обратно пребарување на слики преку Google Reverse Image Search или TinEye, како и користење на веб-страница за проверка на факти (на пр. Faktograf) за да се прикаже како се верификуваат тврдења.
- Рефлексија: Дискутирајте ги заклучоците на секоја група, со посебен акцент на особено вешто или суптилно лажни приказни

мин. 51 - 60: Заклучок

- Резимирајте ги суштинските поенти како што се: дезинформации наспроти мисинформации, знаци на кои треба да се внимава (преувеличени наслови, сомнителни извори), и практични алатки (страници за проверка на факти, верификација на кредибилитет на извор).
- Рефлективни прашања:
 - „Како проверката на информациите пред нивно споделување може да го намали ширењето на лажни вести?“ или „Зошто некој намерно би создал дезинформации?“
- Дополнително: Охрабрете ги учениците да вежбаат проверка на една актуелна вест пред следната сесија, користејќи ги демонстрираните алатки.

Материјали / Алатки

Проектор или екран за прикажување примери на наслови и слики; уреди со интернет-конекција (лаптопи, таблети или паметни телефони) за проверка на факти и обратно пребарување на слики; пристап до веб-страници за проверка на факти (Faktograf, Raskrikavanje).